

O PRISLOVIH Z ORODNIŠKIM OBRAZILOM V SODOBNIH SLOVANSKIH JEZIKIH

Prislovi z orodniškim obrazilom v vseh sodobnih slovanskih jezikih; le-ti se med seboj ločijo tako po razširjenosti kakor po obliki končnic orodnika ali katerega drugega sklona. Najbolj dosledna razmejitev osnov, značilnih za staroslovanski jezik, pa tudi mera razširjenosti danega tipa prislovov je vidna v vzhodnoslovanskih jezikih.

Adverbs with instrumental suffix (instrumental case ending) are found in all modern Slavic languages, but the languages differ in the range as well as form of the instrumental (or any other case) ending. The most consistent delimitation of stems (characteristic of Old Slavic) as well as degree of expansion of a given type of adverb is discernible in East Slavic languages.

Prislovi (oz. prisl. zveze), tvorjeni s posameznimi končniškimi obrazili – brez predloga ali s predlogom –, so v večji ali manjši meri znani vsem slovanskim jezikom, vendar pa je razprostranjenost in rodnost teh ali onih sklonskih obrazil v posameznih jezikih močno različna. Celo pri istih primerih so v različnih slovanskih jezikih v rabi različna sklonska obrazila ali različne končnice orodnika v vlogi prislova.

V naši razpravi so predmet raziskave prislovi z orodniškim obrazilom – brez predloga in s predlogom. Kakor je znano, je stara cerkvena slovanščina orodniška obrazila strogo razločevala glede na nekdanje osnove, npr. *-ѣтъ* (*-ѣтъ*), *-ојѣ* (*-ејѣ*), *ѣѣ*, *-ома* (*-ема*), *-ами*, *-у*. Nasledniki teh obrazil so pustili svojo sled, v večji ali manjši meri, tudi v prislovih, le da je v večini slovanskih jezikov prevladal le po eden. Delitev slovanskih jezikov na tri znane skupine je v precejšnji meri upravičena tudi glede obrazil orodnika v vlogi prislova, zato bo naš pregled omenjenih obrazil šel po poti sedanjih treh jezikovnih skupin.

Vzhodnoslovanski jeziki

Za te jezike ni značilno le to, da so v njih prislovi z orodniškim obrazilom zelo razprostranjeni in tvorni, temveč tudi to, da so razlike med nekdanjimi osnovami najbolj dosledno ohranjene. Popolnega ujemanja glede razprostranjenosti in rodnosti tega tipa prislovov pa med tremi vzhodnoslovanskimi jeziki vendarle ni.

R u š č i n a . Samemu tipu prislovov z orodniškim obrazilom posvečajo slovnice ruskega jezika navadno dosti pozornosti, npr.: »Med prislovi, ki so tvorjeni iz brezpredložnih odvisnih sklonov samostalnikov, predstavljajo najobširnejšo skupino prislovi, ki izvirajo iz orodnika ednine. Ta tvorbeni tip je živ. Orodnik samostalnikov je sposoben preiti v prislov, ker so mu lastni lastnostno-okolnostni odenki prislovov, ki kažejo na čas, kraj, način ali vrsto dejanja... Za tvorjenje prislovov iz samostalniških oblik v orodniku množine pa imamo le posamezne primere: *verhami* (star.), *vremenami*, *saženkami* (plyt'), *časami*.«¹

¹ Grammatika russkogo jazyka I, AN SSSR, Moskva, 1960, str. 618.

O razprostranjenosti prislovov z orodniškim obrazilom lahko sodimo po naslednjih primerih, tvorjenih iz samostalniških, pridevniških, glagolskih in drugih osnov: *dnem* (stsl. *днѣнь*) 'podnevi' (prim. ukr. *vdenj*), *noč'ju* 'ponoči', *letom* 'poleti', *zimoj* 'pozimi', *vesnoj* 'spomladi', *osen'ju* 'jeseni' Pr, *utrom* 'zjutraj', *večerom* 'zvečer', *poroj* 'včasih' K; ali: *zamužem* 'omogućena' Pr, *begom* 'v polnem teku, diru', *bokom* 's strani, v stran' Pr, *verhom* 'do vrha poln, zvrhoma; zgoraj' Pr, *darom* 'zastonj', *dybom* 'pokonci', *krugom* '1. okoli, okrog; 2. popolnoma' Pr, *ničkom* 'na obraz' Pr, *ogulom* 'splošno, vse po vrsti' Pr, *osobnjakom* 'sam zase, samotno', *peškom* 'peš' K, *posredstvom* 's pomočjo' Pr, *proezdom* 'mimogrede', *mimohodom*, *porjadkom*, *razom* 'naenkrat, nenadoma' Pr, *rjadom* 'vštric', *sledom* 'tik za petami', *slovom* 'z eno besedo, torej', *tolkom* 'jasno, razumljivo, razumno', *časom* 'včasih', *šagom* 'korakoma', *šepotom* 'šepetaje'; ali: *bosikom* 'bos' S, *golyšom* (*nagišom*) 'popolnoma nag -a' Pr, *celikom* (celij) 'popolnoma, v celoti' Pr; ali: *večerkom*, *utječkom*, *bočkom*, *osobnjačkom*, *rjadkom*, *rjadyškom*, *tiškom* 'potihoma'; ali: *kuvyrkom* (*kuvyrkat'sja*), *molčkom*, *polzkom*, *tajkom*, *torčkom*, *šepetkom*; ali: *včetverom*, *vpjaterom*, *všesterom*, *vdevjaterom*, *vdesjaterom*; ali: *volej-nevolej* 'hočeš-nočeš' Pr, *siloj* 'siloma', *ukradkoj* 'kradoma, skrivaj' Pr, *opromet'ju* 'naglo, na vrat na nos', *oščup'ju* 'tipaje' Pr, *polnost'ju* 'popolnoma' K, *rysoj* 'v lahnem drncu' Pr, *čast'ju* 'deloma' Pr.

Precejšnje število prislovov z orodniškim obrazilom, tvorjenih iz različnih osnov, pa tudi novejšje tvorbe tipa *avansom* (»nareč. v kačestve avansa; vperéd, zaranee. *Polučit' avansom...*« O) potrjujejo, da je omenjeno obrazilo prislovov v ruščini živo in rodno.

Ukrajiniščina. Zanja je značilno, da je v prislovih ohranila nadaljevalce skoraj vseh končnih orodnika ed., dv. in mn., prim.: *-om* in redko *-em* (stsl. *-ѣнь*, *-ѣнь*), *-oju* ali *-eju*, *-ju* (stsl. *-ojq*, *-ejq*, *-bjq*); *-oma*, *-ma*; *-i* (stsl. *-y*), *-ami*. Prislovi s temi obrazili so najpogosteje tvorjeni iz samostalnikov, redkeje pa iz pridevnikov ali iz glagolske osnove, prim.: "...od orodnika ed.: *nyškom*, *myttju*, *zarazom*, *vystrybom*, *cilkom*, *slidom*, *bigom*, *žužmom*, *dzjurkom*, *litom*, *rankom*, *zymoju*; od orodnika mn.: *časamy*, *miscjamy*; prim. še *dnjamy* (*na dnjah*); od arhaične oblike orodnika mn.: *verhy*, *pišky*, *račky*... Od glagolskih osnov: a) s pomočjo raznih pripon: *movčky*, *pošešky*, *napomocky*, *gopky*...; b) s pomočjo končnice *-ma* (*-oma*), ki jo je imela stara oblika orodnika dv.: *syd'ma*, *darma*, *žartoma*, *kradkoma*..."²

Podobno kot v ruščini je obravnavani tip prislovov precej razširjen tudi v ukrajiniščini. Vendar niso redki primeri, zlasti s pomenom časa, ki so tvorjeni z obrazili iz drugih sklonskih končnic ali pa gre sploh za drug tip prislovov. Rusko-ukrajinski slovar v redakciji Kalinoviča omenja, na primer, naslednje prislove: *vden'* 'podnevi', *vnoči* 'ponoči', *litom*, *vlitku* 'poleti', *vzimku* 'pozimi', *navesni* 'spomladi', *voseny* 'jeseni', *vranci*, *rankom* 'zjutraj', *rano vranci* 'zgodaj zjutraj', *večeri* 'zvečer'; ali: *gurtom* 'v celoti, vsevprek', *dybom*, *dyba*, *storč* 'pokonci', *darom*, *daremno*, *marno* 'zaman, zastonj', *licem do zemli*, *dolilic*, *nyc'ma*, *nyc'* 'z obrazom navzdol, na trebuhu', *porjad*, *rjadom*, *poruč*, *blyz'ko* 'zraven'; ali: *rjadkom*,

² M. A. Žovtobruj, B. M. Kulik, Kurs sučasnoj ukrajinskoj literaturnoj movy I, Kyjiv, 1959, str. 301 in 303.

rojadočkom 'vštric', *projizdom* 'spotoma', *ryssju*, *klusom*, *klusa* 'v drncu, v teku', *sylomic*, *syloju* 'po sili', *slidom*, *slidkom* 'tik za petami', *pošepky* 'šepetaje', *zamužem*, *zamižžju* 'omožena', *voleju-nevoleju*, *hoč-ne-hoč*, *mymovoli*, *mymohit* 'hočeš nočeš'; *cilkom* 'v celoti, popolnoma', *goljaka*, *gol'cem* 'nag'; *krugom*, *naokolo*, *dovkola* 'okoli', *časom*, *inkoly*, *inodi*, *dekoly* 'včasih', *popovzom*, *plazom*, *račky* 'po vseh štirih', *movčky*, *nyškom*, *tyškom-nyškom* 'molče'; ali: *klubkom* 'strmoglavo', *hodoju*, *povil'nymy krokamy* 'korakoma'; ali: *okremo*, *osibno* 'sam zase, samotno', *mimohid*', *miž inšym*, *pobižno* 'mimogrede', *duže*, *duže-taky*, *dobre*, *dobre-taky*, *čymalo*; *jak slid* 'kakor se spodobi, pošteno'; *za dopomogoju čogo*, *čerez ščo* 's pomočjo' ipd.

Iz navedenih zgledov se vidi, da ukrajiniščina hrani nekatera arhaična obrazila orodnika, hkrati pa so možna tudi obrazila drugih sklonov, zaradi česar se ne ujema z ruščino. Ne glede na to pa vendarle drži, da je ta tip prislovov v ukrajiniščini prav tako razširjen in v splošnem roden.

Beloruščina. Zanja so značilna obrazila iz končnic orodnika *-om (-am)*, *-oju* in redko *-ami*. Podobno kot v ukrajiniščini je v nekaterih primerih možna vzporedna raba z drugim izsklonskim obrazilom (tož.) ali pa drug tip prislovov. Sem spadajo primeri kot *udzen*', *dnjom* KKG 'podnevi', *unačy*, *unočy*, *nočču* 'ponoči', *uletku*, *letam* 'poleti', *zimoju* 'pozimi', *uvesnu*, *vjasnoj*, *vjasnoju* KKG 'spomladi', *uvosen*', *vosennju* 'jeseni', *ranicaj*, *ranicoj*, *rankam* 'zjutraj', *časam*, *časami* 'včasih', *sledam*, *usled* KKG 'tik za petami', *šeptam* 'šepetaje'; ali: *begma* 'v diru', *darma* KKG 'zastonj', *krugom*, *navokal*, *vakol*, *naukola*, *naukol* KKG 'okoli, okrog'; prim. še: *zamužam* KKG 'omožena', *silaju*, *silkom*, *gvaltam* 'po sili, siloma', *stupoju*, *krokom* 'korakoma', *ryssju* 'v drncu'; *calkam* 'popolnoma'; *vobmackam* 'tipaje, na slepo'; ali: "... *bjagom*, *vjarhom*, *verham*, *avansam*, *mescam*, *bokam-skokam*".³

Kakor je videti, so prislovi z orodniškim obrazilom precej razširjeni tudi v beloruščini. V primerjavi z ruščino in zlasti z ukrajiniščino za beloruski jezik niso značilni primeri z arhaičnimi obrazili orodnika množine in dvojine, prim. rus. *verhami*, *vremenami*, *saženkami*, ali ukr. *časamy*, *miscjamy*; *verhy*, *pišky*, *račky*; *syd'ma*, *darma*, *žartoma*, *krad'koma* ipd. Vse to kaže, med drugim, da so prislovi z orodniškim obrazilom v beloruščini, ruščini in ukrajiniščini odraženi na specifičen način.

Zahodnoslovanski jeziki

Vsem jezikom te skupine je skupno, da so druga sklonska obrazila v vlogi prislova navadno bolj pogosta kakor orodniško obrazilo.

Prislovi z obrazilom orodnika imajo v teh jezikih naslednje posebnosti.

Poljščina. Razlika med končnicami *-тъь (-ьтъь)* in *-ojq (-ejq)*, *-bjq* je v poljščini ohranjena, pogosto pa je uporabljeno tudi obrazilo katerega drugega sklona (daj., rod., tož.), navadno s predlogom, ali pa so se uveljavili sploh drugi tipi prislovov. V poljščini je stanje obravnavane vrste prislovov naslednje: *dnem*, *w dzień* 'podnevi', *nocą*, *nocami*, *po nocy*, *w nocy* 'ponoči', *latem*, *w lecie* 'poleti',

³ N. I. Gurski, M. G. Bulahau, M. C. Marčanka, *Belaruskaja mova I*, Minsk, 1955, str. 288.

zimą, w zimie 'pozimi', *wiosną, na wiosnę* 'spomladi', *jesienią, na jesień* 'jeseni'; *rano, zrana* 'zjutraj', *toða wieczorem* 'zvečer', *cwalem, pędem* 'v diru', *bokiem* 's strani', *hurtem* 'vsevprek', *szeptem* 'šepetaje', *sztorcem* 'pokonci'; *siłą, gwałtem, przemocą* 'po sili'; ali: *migiem, w mgnieniu oka* 'v trenutku', *po omacku, omackiem* 'tipaje', *przejazdem, w przejeździe* 'spotoma', *wraz, razem, obok, w rząd* 'vštric, zraven', *dzięki (czemuś), przy pomocy (czegoś), za pośrednictwem* 's pomočjo'; ali: *konno, wierzchem* 'na konju jahaje', *pieszo, piechotą* 'peš', *pędem, szybko* 'naglo', *spetna, w całości, zupełnie, w zupełności, całkiem, całkowicie* 'popolnoma', *ukradkiem, po kryjomu, (po)tajemnie, chylkiem* 'skrivaj'; *słowem, krótko mówiąc* 'z eno besedo'; ali: *wkoło, wokół, naokoło, dokoła* 'okoli, okrog', *od razu, na raz* 'naenkrat', *w ślad* 'po sledi', *po części, częściowo* 'deloma', *gęsiego* 'v gosjem redu', *darmo, zadarmo, bezpłatnie* 'zastonj', (*być zamężną* 'biti omožena'), *osobno, samotnie* 'sam zase, samotno', *porządnie, należyście* 'močno, pošteno', *goło, nago* 'nag', *pełzając* 'po vseh štirih', *chcąc niechcąc* 'hočeš nočeš' ipd.

Navedeni primeri kažejo, da so orodniška obrazila v vlogi prislova v poljščini precej razširjena, vendar še daleč ne tako kot v ruščini. Čeprav je razlika med nekdanjimi or. končnicami *-ьтъ, -ьтъ* in *-ajq (-ejq), -ьjq* ohranjena, je vendar pogostejši odraz *-iem*; le-ta je v obliki *-kiem* podprt tudi s pridevniško in glagolsko podstavo, kot npr. *całkiem (cały), chylkiem, milczkiem, ukradkiem* ipd.

Z druge strani je treba omeniti tudi to, da poprislovljanje v nekaterih primerih ni končano ali motivirano: »Na splošno vzeto izsamostalniški prislovi s sinhronega stališča pravzaprav niso tvorbe (formacije): kajti če ostanejo v živem odnosu do podstavnega samostalnika, še niso prislovi (npr. *latem, zimą, nocą, rankiem, siłą...*), če pa je zveza pretrgana, izraz preneha biti formacija oz. je to samo zgodovinsko. /.../ Nekateri prislovi so hkrati motivirani, vendar najraje z glagoli (*milczkiem < milcząc...*) ali s pridevniki: *całkiem* od *cały*, *cichcem* od *cichy*.«⁴

Lužiški srbščini. Za oba jezika je značilno, da se v njiju orodniško obrazilo v vlogi prislova zelo malo rabi. Redka obrazila *-om, -ami (-emi)* so v glavnem edina sled nekdanjih praslovanskih orodniških končnic. V slovarjih lužiških jezikov najdemo v glavnem take prislove (oz. prislovne zveze): *we dno* 'podnevi' Šw, *wob dzeń* 'v teku dneva, čez dan' Tr, *nocy* 'ponoči' Šw, (*w) nocy* 'ponoči', *po nocach* 'cele noči', *w lęse, w lęsu* 'poleti' Šw, *nazymu* 'na jesen' Šw, *w nalęcu* 'spomladi' Tr, *żęnsa zajtša* 'davi, danes zjutraj', *ze zajtškami* 'zgodaj zjutraj', *zajtša rano* Šw, *jutře rano* 'jutri zjutraj' Tr, *jutře wječor* 'jutri zvečer'; ali: *przed wječorom* 'proti večeru' Tr, *z chwatkom* 'v naglici, na hitro', *ze wšëm chwatkom* 'v veliki naglici', *z chwilemi* 'od časa do časa' Tr, *z jednym słowom* 'z eno besedo, na kratko rečeno' Tr; *z wjerchom wujęc* 'podivjati' Tr; ali: *z boku hladać na nekoho* 'postrani gledati koga' Tr, *kročel po kroćeli* 'korakoma'; ali *peši* 'peš' ipd.

Češčina. Najbolj razširjeno orodniško obrazilo v prislovih je končnica *-em*, tako da se nadaljevalci drugih orodniških obrazil srečajo redko, prim. *cestou, náhodou*, 'slučajno', *silou, mocí*, prim. še *násilím* 'siloma', *většinou* 'večinoma', *chvilemi* 'občasno, včasih'. V prislovih s pomenom časa so navadno uporabljeni drugi skloni (s predlogom ali brez njega), npr.: *ve dne, za světla* 'podnevi', *v noci* 'ponoči', *v létě* 'poleti', *na jaře, z jara* 'spomladi', *v zimě* 'pozimi', *na podzim*

⁴ R. Grzegorzycowa, Zarys słowotwórstwa polskiego, wyd. III, Warszawa, 1979, str. 85-86.

'jeseni'; ali: *ráno* 'zjutraj', *večer*, *k večeru* 'zvečer', *občas*, *někdy*, *tu a tam*, *časem* 'včasih, kdaj pa kdaj'. – Prislovi s pomenom prostora, načina ipd. so takole razširjeni: *během*, *poklusem* 'v diru', *bokem*, *kolem*, *dokola* 'okoli, okrog', *křížem*, prim. še *křížem krážem* 'križem kražem', *krokem* 'korakoma', *omylem* 'pomotoma', *husim pochodem* 'v gosjem redu', *předem* 'vnaprej, poprej', *razem* 'naenkrat, nenadoma', *šmahem* 'popolnoma, docela', *šupem*, *zadem* 'zadensko', *žertem* 'za šalo'; ali: v *mžiku*, *okamžitě*, *ihned* 'v trenutku, trenutno, takoj', *zdarma*, *nadarmo* 'zastonj', *koňmo*, *na koni* 'na konju jahaje', *pěšky* 'peš', *kradmo*, *ukradkem* 'kradoma, skrivaj', v *chvatu* 'v naglici, na hitro', *tápavě*, *na omak* 'tipaje', *horempádem*, *úprkem*, *střemhlav* 'naglo, v največjem diru', *plně*, *úplně*, *zúplna* 'popolnoma', *tajně*, *potaji*, *potajmu* 'skrivaj, na tihem', *vedle*, v *řade*, *po boku* 'vštric, zraven', *skrátka*, *tedy* 'skratka, torej, na kratko', *pořádně*, *důkladně*, *hodně*, *moc*, *značně* 'pošteno, temeljito, precej, močno', *mimochodem*, *na skok* 'spotoma, kar tako, mimogrede'. V prislovih z orodniškim obrazilom je češčina drugačna od ruščine zlasti v primerih s pomenom časa, prim. *ve dne*, *za světla* – rus. *dnem*, v *nocí* – rus. *noč'ju*, *na podzim* – rus. *osen'ju* ipd.

Slovaščina. Za slovaški jezik je v tem primeru značilno obrazilo *-om*, medtem ko so nadaljevalci drugih nekdanjih orodniških obrazil pustili svojo sled v glavnem le v nekaj primerih, kot npr. »*náhodou*, *silou-mocou*, *zubami-nechtami*« M, *chvíl'ami* 'včasih, kdaj pa kdaj'. Samo obrazilo *-om* v vlogi prislova je precej razširjeno, vendar pa celi vrsti ruskih prislovov z orodniškim obrazilom ustrezajo prislovi, tvorjeni z obrazili iz drugih sklonov (navadno s predlogom). Za ene in druge lahko navedemo naslednje primere: *vo dne*, *za dňa*, *cez deň* 'podnevi, čez dan', v *nocí* 'ponoči', v *lete* 'poleti', v *zime* 'pozimi', *na jar* 'spomladi', v *jeseň*, *na jeseň* 'jeseni', *ráno* 'zjutraj', *večer* 'zvečer'; prim. še *večierkom*, *podvečierkom* 'zvečer'. Orodniška obrazila so v slovaščini najbolj rabljena v prislovih za način, prostor ipd. Sem sodijo primeri: »*bokom*, *krížom*, *okruhom*, *predom*, *priekom*, *vrchom*, *zadom*... *náhodou*, *neprávom*, *omylom*, *právom*«⁵ ali: »*behom*... *evalom*, *hlasom* (*zried*), *hmatkom*, *hurtom*, *chvatom*, *kosom*, *krížom*, *krokom*, *mihom*, *polohlasom*, *položartom*, *radom*, *razom*, *stlpom*, *stlpkom*, *šepkom*, *šmahom*, *šupom*,... *úkosom*, *úhorom*, *vlečkom*« (M, str. 602); ali: »*celkom*, *bitkom*, *cícerkom*, *cickom*,... *dúškom*, *húfom*, *hupkom*, *kopcom*,... *úvalom*« (str. 604); ali: »*rad-radom*, *silou-mocou*, *zubami-nechtami*;... *krok za krok*« (str. 615); ali: *pešky*, *poležiačky*, *postojačky*, *posediačky*, *poslepiačky*,... *koňmo*, *krážmo*, *vozmo*, *stojmo* ipd. (str. 602).

Južnoslovanski jeziki

Glede prislovov z orodniškim obrazilom je za te jezike značilno, da je prevladala končnica *-om*, ki se je pri tem razširila tudi na račun nekdanjih končnic *-ьтъ*, *-ајѣ*, (*-ејѣ*), *-ьјѣ*. V vsakem jeziku te skupine so se tu obravnavani tipi prislovov seveda odrazili na svoj način, vsekakor pa so primeri z enako osnovo in enakim orodniškim obrazilom v vseh močno omejeni.

Slovenščina. Redki primeri nadaljevanja nekdanjega stanja končnic v orodniku *-ьтъ* in *-ојѣ* (*-ејѣ*), *-ьјѣ* so v glavnem prislovi *križem K*, *križem kražem K*,

⁵ Morfológia slovenského jazyka, Bratislava, 1960, str. 593, 599.

nocoj (stcsl. *noštyjŕ*): *ponoči* K; toda *zmerom* (stcsl. *s měrojŕ*) gl. *zmeraj* K. Ohranilo pa se je vendar obrazilo dvojine *-oma*, ki je v slovenščini najbolj razširjeno orodniško obrazilo (gl. sp.). Večjemu delu tu obravnavanih vzhodno-in zahodnoslovanskih prislovov z orodniškim obrazilom v slovenščini navadno ustrezajo obrazila drugih sklonov – s predlogom ali brez predloga – ali pa drugačni tipi prislovov, kar se najlepše vidi v prislovih s pomenom časa: *podnevi*, *ponoči*, *poleti*, *pozimi*, *jeseni*, *spomladi*, *ob zarji*, *ob svitu*, *zjutraj*, *zvečer*, prim. še *nekega večera*, *včasih* ipd. Od prislovov za način idr., ki pa se rabijo kot t. i. nepravi predlogi, so znani primeri: *glasom*, *potom*, *povodom*, *rodom*, *tekom* (časa), *širom* (sveta) K. Današnja knjižna slovenščina jih ne rabi, ker so občuteni kot srbohrvatizmi. Primeri s predlogom: *s časom*, *zbogom*, *zmerom*, toda: *v polnem teku* / *diru*, *v strani*, *v stran*, *do vrha poln*, *zvrhoma*, *zgoraj*, *okoli*, *okrog*, *popolnoma*, *po vrsti* (sh. *redom*), *po imenu* (sh. *imenom*), *v začetku* (sh. *početkom*), *sam zase*, *osamljeno* (r. *osobnjakom*); ali: *peš* (r. *peškom*), *popolnoma nag*, *-a*, (r. *nagišom*), *s pomočjo* (r. *posredstvom*), *vštric* (r. *rjadom*), *na srečo* (sh. *srečom*), *skrivaj* (sh. *tajom*), *mimogrede*, (r. *mimohodom*), *šepetaje* (sh. *šapatom*) ipd.*

Razmeroma majhno število prislovov z obrazilom *-om* očitno kaže, da take tvorbe v slovenščini niso priljubljene. Bolj navadni so prislovi, tvorjeni z obrazili drugih sklonov ali pa drugačni prislovni tipi. Namesto omenjenih nadaljevalcev staroslovanskih končnic orodnika ednine se je v slovenščini zelo razmahnila končnica orodnika dvojine *-oma*, ki jo srečamo tudi v primerih s pridevniško in glagolsko osnovo. S končnico *-oma* so v Slovensko-ruskem slovarju J. Kotnika naslednji primeri: *čredoma*, *deloma*, *korakoma*, *kosoma*, *mestoma*, *načeloma*, *namenoma*, *narekoma*, *obrokoma*, *pototoma*, *potoma* gl. *spotoma* (stcsl. *рѣтъмь*), *praviloma*, *razmeroma*, *siloma*, *skokoma*, *trudoma*, *tropoma*, *uradoma*, *večinoma*. S predlogom: *poimenoma*, *spotoma*, *sčasoma*. Pridevniško ali glagolsko podstavo imajo prislovi tipa *nagloma*, *nanagloma*, *podolgoma*, *polagoma*, *popolnoma*, *poredko(ma)*, *postopoma*, *potihoma* oz. *nemudoma*, *ponevedoma*, *predvidoma*.

* Op. ur.: Glej Anton Bajec, *Prislovni paberki*, SR, V–VII, 1954, str. 195–226; o te vrste prislovih govori zlasti na str. 207–212. Omenja, da Pleteršnikov slovar navaja kakih tristo prispevkov na *-oma*, pa da to še ni vse, ker jih je nekaj narejenih šele po l. 1895. Ko nato raziskuje možne razvojne poti do današnjih oblik teh prislovov, začne najprej z dvojniskim orodnikom *o*-jevskih osnov. Meni, da s pomenske plati ne bi mogli ovreči teorije o okamnelem dvojniskem orodniku, sam pa nato pomisli na prislovne pripone *-ma*, *-mo*, *-mi*, *-mь*. Misel se mu nato ustavi ob edninskem orodniku na *-om*, h kateremu je kasneje pristopil še končni *-a* (v tem ga potrjuje kopica dvojnjk: *križem* – *kražema*, *mahom* – *mahoma*, *sčasom* – *sčasoma* idr.). Glede izvora *-a* navaja Rešetarjevo mnenje, da je to isto obrazilo kakor pri zaimenskih prislovih na *-a* (npr. shr. *tada*, *kada* : *tad*, *kad*), in Tesnièrejevo, da je to zelo staro prislovno obrazilo *-ma*. Bajec se za to misel ne ogreje, ker ne najde zanjo potrditve v slovenski starini, ki pozna takih oblik zelo malo, saj se je ta tip razmahnil šele po 16. stol. Nesporen dokaz, da prislovi na *-oma* niso okameneli dvojniski orodniki – tako meni Bajec – je prispeval Ramovš (O slovenskem novoakutiranem ð, JF 1923). Pretežna večina primerov ima sicer danes analogični naglas na osnovi, starejše stanje je ohranjeno v *strahóma*, *skakóma* *poskakóma*. Ti prislovi so akutirani, v tem ko je daj. or. dv. cirkumflekiran (*sinúma*). Metatonija je lahko nastopila v or. ed. *strahóm* > *strahóm*, zatorej je dokazano, da je izhodišče treba iskati v edninskem orodniku. Po prehodu *strahom* > *strahoma* se je končnica *-oma* začutila kot izrazito prislovotvorna, zatorej je jezik začel z njo delati vsake vrste prislove brez gornje podloge, pritikati jo je jel celo že narejenim prislovom, da jim je bolj poudaril prislovni značaj. (N. m., str. 210.) (Sestavil Jože Sever.)

Srbohrvaščina. *Edina sled obrazila -bjq* je primer *noću* (stsl. *noštyjŕ*) ter analogno njemu tvorjeni prislov *danju*. Različica *-em* je ohranjena v primeru *putem*, tako da kot splošno obrazilo nastopa le *-om*. Prislovi z obrazilom *-om* so tvorjeni iz samostalnikov neodvisno od sklanjatvene podstave samostalnika (prim. *glasom*, *imenom*; *greškom*) in pridevnika ali glagola (redko). O razširjenosti prislovov z obrazilom *-om* lahko sodimo po tem, kako so odraženi v slovarjih. Rečnik srpsko-hrvatskog književnog jezika (Novi Sad 1973) daje naslednje primere: *večerom* in *uveče*, *jutrom* in *ujutru*, *zorom*; *toda ljeti*, *zimi*, *u proljeće*, *ujesen*, (prim. r. *letom*, *zimoj*, *vesnoj*, *osen'ju*); *glasom*, *korakom*, *pasom*, *redom* (prim. še *izredom*, *odredom*, *poredom*), *rodom*, *časom*, *činom*, *mahom*, *skokom*, *trkom*, *šapatom*, *povodom*, *početkom*, *mimohodom*; ali: *imenom*, *stadom*, *posredstvom*; ali: *glavom*, *nakladom*, *vikom*, *greškom*, *omaškom*, *izrijekom*, *dupkom*, *zabunom*, *izrijekom*, *prigodom*, *ruljom*, *silom*, *srećom*, *većinom*, *dvojinom*, *trojinom*, *starinom*; *šiom*, *razom*; *zbogom* (*s bogom*); ali: *milom* (prim. *milom* ili *silom*), *tihom*, *jednom*, *najednom*, *odjednom*; *prvom*; ali: *gledom*, *gredom* (prim. še *izgredom*), *kradom* in *kradomice*, *pripadom*, *tajom*, *mûkom* 'molče' idr. Navedeni prislovi z obrazilom *-om* so ne samo številni, temveč so tudi dosti rabljeni. Nekateri od njih so značilni v glavnem za srbohrvaščino, npr. *činom*, *mahom*, *prigodom*, *početkom*; *greškom*, *omaškom*, *mûkom*, *zabunom*, *srećom*, *većinom* idr. Vse to kaže, da so mogoči tudi novi primeri in da je torej samo obrazilo živo. Razen tega je lahko opaziti, da so v nekaterih primerih možne dvojnice, npr. *večerom* in *uveče*, *jutrom* in *ujutru*, *kradom* in *kradomice* ipd. ali pa drugo sklonsko obrazilo: *ljeti*, *zimi*, *u proljeće*.

Bolgarščina. Z izjemo primerov *denem*, poleg *denja* in narečno *dene* 'podnevi', po naliki s tem tudi *noštem* (stsl. *noštyjŕ*), in *pättem*, poleg *pätjom*, imata tu vlogo splošnega obrazila *-om* in *-škom*. Kakor smo že omenili, prislovi z obrazilom *-om* tu odražajo le nekdanje stanje (saj sodobna bolgarščina in makedonščina izražata sklone s predlogom + splošnim sklonom). Bolj ali manj pogosto v sodobni bolgarščini srečujemo le naslednje prislove na *-om*, tvorjene iz samostalniških, pridevniških in (redko) glagolskih ali drugih podstav: *begom* 'v teku' Č, *vikom* 'krikoma, kriče' Č, *gärbom* 'hrbtoma' Č, *darom* 'zastonj' Č, *duhom*, *krägom* 'okoli, okrog' Č, *krästom* (*kräst* 'križ'), *migom* 'v trenutku, takoj' Č, *mirom* 'mirno, tiho' Č, *pätjom* gl. *pättem* Č, *redom* 'vštric, zraven', *rodom*, *skokom*, *sledom* Č, *tekom* Ob, *hodom* 'korakoma' Č (prim. še *mimohodom*), *šepotom*; ali: *posredstvom*, *rebrom*, *slovom*, *utrom* Č, *čudom*; ali: *silom*, *ničkom* (prim. mak. *ničkom*, sh. *ničice*), *šiom*; s predlogom: *vkupom* (*vkup*) 'skupaj' Č, *skupom* Ob, *vredom* (*red*) 'povsod' Č, *poredom* 'po vrsti, zapovrstjo' Č, *sbogom*.

Iz pridevniške, glagolske ali druge podstave so tvorjeni: *dobrom* Ob, *pärvom* gl. *pärho* Č, prim. še *izpärvom* in *izpärho* 'sprva, v začetku' Č, *tihom* 'potihoma' Č, prim. še *iztihom* Č; *krišom*, *skrišom* 'kradoma, skrivaj' Č; ali: *mälkom* 'molče' Č, *opipom* 'tipaje' Č, *skritom* 'skrivoma' Č. Nekateri navedenih prislovov so lahko knjižne izposojenke iz ruščine ali pa so tvorjeni po naliki z njimi. To velja za prislove *begom*, *darom*, *migom*, *sledom*, *šepotom*, *mimohodom*, *tihomälkom*, *posredstvom*, *utrom*, *rebrom*, *slovom*, *vihrom*.

Poleg teh primerov je obrazilo *-om* zapustilo svojo sled tudi v prislovih na

-eškom, ki so precej razširjeni zlasti v ljudskem govoru, v manjši meri pa jih pozna tudi makedonščina. Prislovi na -eškom so tvorjeni iz pridevniških in zlasti glagolskih podstav. Kot primer lahko navedemo naslednje prislove: *bosiškom* in *bosiškata*, *zadniškom* in *zadniškata* 'zadensko', *kračeškom* in *kračeškata* 'korakoma', *ludeškom* in *ludeškata* 'divje, nespametno', *slepeškom* in *slepeškata*; ali: *bežeškom* in *bežeškata* 'v teku', *bāržeškom* in *bāržeškata* 'naglo, v naglici', *vārveškom* in *vārveškata*, *debneškom* in *debneškata* 'kradoma, na skrivaj', *dremeškom* in *dremeškata* 'dremaje', *klateškom* in *klateškata* 'gugaje se', *klečeškom* in *klečeškata* 'čepe', *koleniškom* Ob (koleniča), *kradeškom* in *kradeškata* 'kradoma, na skrivaj', *kuceškom* in *kuceškata* 'šepaje', *lazeškom* in *lazeškata* 'po vseh štirih', *ležeškom* in *ležeškata* 'leže', *mižeškom* in *mižeškata* 'miže', *mālčeškom* in *mālčeškata* 'molče', *pipneškom* in *pipneškata* 'tipaje', *plačeškom* in *plačeškata* 'jokaje', *pālžeškom* in *pālžeškata* 'po vseh štirih', *reveškom* 'tuleč na ves glas', *svireškom* in *svireškata* Ob, *sedeškom* in *sedeškata* 'sede', *skačeškom* in *skačeškata* 'skakaje, poskakovaje', *smeškom* 'smeje se', *stoeškom* in *stoeškata* 'stoje', *tičeškom* in *tičeškata* 'v diru', *hodeškom*, *hvārčeškom* in *hvārčeškata* 'v letu, med poletom', *šepneškom* in *šepneškata* 'šepetaje', *jazdeškom* in *jazdeškata* 'na konju jahaje'. (Razen označenih so vsi primeri iz Č.)

Navedeno kaže, da so prislovi z obrazilom -eškom (-škom) v bolgarščini pogostni. V literaturi slovanskih jezikov so prislovi s tem obrazilom znani le bolgarščini in – v manjši meri – makedonščini. V starocerkvenoslovanskih spomenikih prislovov tega tipa ni. O nastanku in okrepitevi prislovov z obrazilom -eškom obstoji naslednja razlaga: »Z besedotvorno pripomo -eškom (od -eštikom), se tvorijo prislovi, ki predstavljajo star orodnik tvornosedanjega deležnika: *plačeškom*, *ležeškom*, *tičeškom* idr.«⁶

Pri tej razlagi pa po našem mnenju ni upoštevano naslednje: 1. Prislovi z -eškom se tvorijo ne samo iz glagolske, temveč tudi iz pridevniške osnove, npr. *bosiškom*, *bosiškata*, *zadniškom*, *zadneškata*, *ludeškom*, *ludeškata* ipd.; 2. pri taki razlagi ni pojasnjena prisotnost elementa -k – v obrazilu -eškom; 3. v slovarjih bolgarskega jezika ima večina prislovov z obrazilom -eškom lahko tudi obrazilo -eškata; 4. prislovi z obrazilom -eškom so znani tudi makedonščini, čeprav omenjeni deležnik v tem jeziku ni ohranjen. – Naštete pomanjkljivosti takšne razlage nastanka obrazila -eškom nas silijo, da iščemo drugačno. V našem primeru se nam zdi bolj sprejemljivo, da je obrazilo -eškom (mak. -ečkum, -eškum) nastalo po kontaminaciji pridevniških pripom -eškata, -eški in končnice -om, npr. *slepeškata*, *slepeški* in -om > *slepeškom* (mak. *slepečkum*) ali *kradeškata*, *kradeški* in -om > *kradeškom* (mak. *kradeškum*). Taka razlaga je sprejemljiva tudi zato, ker so vzporedni primeri z obraziloma -eškata in -eškom ne samo navadni, temveč najbolj pogosti tako v bolgarščini kakor v makedonščini. S to razlago, menim, je -k- v obrazilu -eškom (mak. -ečkum, -eškum) dovolj utemeljen in pojasnjen.

Makedonščina. Podobno kot v drugih južnoslovanskih jezikih je tudi v makedonščini prevladalo le eno obrazilo orodnika – -um < -om (samoglasnik o je pred ustničnim zvočnikom m prešel v u; prim. še *osum* < *osom* 'osem'). Od nekdanjih obrazil -ojo (-ejo), -yjo ni nobenih sledov. Edini sledovi obrazila -ьтъ so

⁶ Gramatika na savremennija bālgarski kniževen ezik, t. 2, Sofija, 1983, str. 392.

se ohranili v primerih *denem* (dial.) v. *denje* R, analogno temu še *noķem* dial., poleg *noķum* dial. v. *noķe* R, *patem* in *patema* 'spotoma'; prim. še *skrišem(a)* R in *skrišum*. Nekaj več primerov je z obrazilom -om: *rodom* v. *rodum* R, *časom* in *časum* R, *niķkom* v. *niķkum* R; ali: *naverom* (star.) 'na kredit', *sutrom* (*s utrom*), prim. še *zasutrom* (ljudsko pesn.) v. *izutrina* R, *poti(h)om* (ljudsko pesn.) R. Znani so tudi primeri z obrazilom -oma (-ema): *krstoma* v. *krstum* R, *odredoma* (ljudsko pesn.) v. *odred* R, *skrišem(a)* R, *vlečkoma* 'so vlečenje, vlečejki' R, *lizgoma*, *molkum* v. *molkoma* (r. *mólča*) R.

Obrazilo -oma (-ema) se tu glasovno ujema z orodnikom dvojine. Vendar vzporedna ali priložnostna uporaba končnice -a (prim. *patem* in *patema*, *skrišem(a)*, *molkum* v. *molkoma* in prav tako primeri z glagolsko podstavo (*vlečkoma*, *lizgoma*, *molkoma*) kažejo, da tu ne gre za resnično obrazilo orodnika dvojine, pač pa je tu obrazilo -om kot neživa tvorba lahko dobilo drugotno obrazilo -a.

Najbolj razširjeno obrazilo v prislovih tega tipa je vsekakor -um. Prislovi z obrazilom -um imajo samostalniško, pridevniško ali glagolsko podstavo – brez predloga ali s predlogom *s*, *iz*, *od*, *na* –, kar je posebnost makedonščine.

Od prislovov z obrazilom -um lahko navedemo primere iz dveh virov: Rečnik na makedonskiot jazik in Gramatika na makedonskiot literaturnen jazik B. Koneskega: *večerum* (prim. še *kvečerum*, *kvečerju*, *kvečerina*) v. *kvečer*, *noķum* (dial.) v. *noķe*, *časom* in *časum* v. *časkum*, *vetrum* v. *svetrum*, *glasum* (lj. pesn.), *glotum* (*gloto*) (dial.), *gradum* (lj. pesn.: *gradum solzi roni*), *grotum* (lj. pesn.), *grstum*, *krstum* (prim. še *krstoma*), *likum* (star.), *redum* (*so red*, *eden po drug*), *rodom*, *silum* (*so sila*, *so nasilie*), *begum*, *vidum* v. *navidum*, *vikum*, *molkum* v. *molkoma*, *skokum*, *niķum*, *širum*, *krišum*. In s predlogi: *zbogum* (*s bogom*), *kvečerum*, *kvečerju*, *navidum*, *nazorum*, *poredum* in *seredum*, *vetrum*, *svetrum* in *odvetrum* (pog.) *skrišem*, *otskrišum* (*otskrišem*), *potskrišum*. Iz glagolske podstave pa so tvorjeni: *gredum* (lj. pesn.), *gredom*, *uzgre*, v. *patem* (prim. še sh. *mimogred*, slov. *mimogrede*), *klekum* (lj. pesn.), *kradum*, *posakum* (star.), *utajum*.

Pri obrazilu -um je posebej treba omeniti, da je prisotno v več obrazilih -eķkum, -niķkum, -ejķim, -ešķum.

Obrazilo -eķkum se je kot prislovno izoblikovalo po kontaminaciji pridevnikov z -eķki in obrazila -um, prim. *slepeķki* in -um > *slepeķkum*. Sem sodijo v glavnem primeri: *gazeķkum* (pog.) v. *gazeķki*, *slepeķkum* v. *slepeķki*, *bežeķkum*, *ležeķkum* in *ležeķkim*, *mižeķkum* v. *mižeķki*, *stojeķkum* (= *stoeķki*, *stoenkata*, *stoeķki*). Obrazilo -niķkum je moglo nastati po kontaminaciji -nica in -eķkum v primerih tipa *plaćenica* ž in prisl. in -eķkum > *plaćeniķkum* poleg *plaćeķki* in *plaćeķkum* (dial.) 'jokaje'. Obrazilo -ešķum je nastalo po kontaminaciji primerov z obraziloma -ešķata (-išķata), -ešķi in -um, npr. *kradešķata* prisl. poleg *kradeķki* in -um > *kradešķum*. Obrazili -ešķom (-išķom) in -ešķata (-išķata) sta se v prislovih razmahnila v bolgarščini. Gramatika makedonskega jezika B. Koneskega ne omenja prislovov s tem obrazilom, Slovar makedonskega jezika I, II, III pa je zabeležil nekaj primerov: *vlečešķata* v. *vlečešķum* prim. še *vlečkoma*, *klečešķum*, *kradešķum* (in *kradešķata*), *molčešķom* v. *molkoma*, *plačešķum* (pog.) = *plaćeniķkum*.

Prislovov z obrazilom -um (-om) v makedonščini ni malo, vendar vzbujajo pozornost oznake kot *lj. pesn.*, *star.*, *pog.* in pa dejstvo, da med navedenimi

prislovi ni novih tvorb. V makedonščini so bolj pogosti ali bolj tipični prislovi, ki so tvorjeni s predlogom + splošnim sklonom ter sploh drugi tipi prislovov, npr. z obrazilom *-o*, *-čki*, (*-ski*), *-ki* idr., kot npr.: *grstum* in *so grstovi*, *so vreme*, *so vikanje*, *silum* in *so sila*, *so nasilie*, *so čekor*, *redum* in *so red*, *po ime*, *po greška*; ali: *gazečkum* v. *gazečki*, *slepečum* v. *slepečki*, *mižečkum* = *mižeečki*; ali: *vikum* in *vikajki*, *so vikanje*, *klekum* (lj. pesn.) in *klečejki*, *molkom*, *molkoma* in *molčejki*, *so molčenje*.

Včasih so namesto obrazila orodnika ednine bolj navadna obrazila starega mestnika, npr.: *denem* (dial.) v. *denje*, *nokum* (dial.) v. *noke*, *lete*, *zime*.

Pregled prislovov z orodniškim obrazilom kaže predvsem, da se njihova razširjenost v sodobnih slovanskih jezikih precej razlikuje. Mimo tega so se med posameznimi jeziki treh slovanskih skupin ustalile nekatere posebnosti. V splošnem so nadaljevalci orodniških obrazil najbolj razširjeni v vzhodnoslovanskih jezikih, kjer so najbolj ohranjene tudi razlike med nekdanjimi or. končnicami. V zahodnoslovanski skupini je obravnavani tip prislovov manj razširjen predvsem zato, ker se prislovi s pomenom časa navadno tvorijo z obrazili iz drugih sklonov. Glede prislovov z or. obrazilom je za lužiško skupino značilno, da med sodobnimi slovanskimi jeziki hrani najmanj sledov tega tipa sploh.

Za južnoslovansko skupino je najbolj značilno, da je med or. obrazili prevladalo obrazilo *-om*, ki je najbolj razširjeno in edino produktivno v srbohrvaškem jeziku. Z njim se tvorijo prislovi neodvisno od sklanjatve ali nekdanjih osnov. Prislovi z obrazilom *-om* tudi bolgarščini in makedonščini niso neznani, vendar so tu le kot ostanki nekdanjega stanja. Zanju je značilno, da se je izoblikovalo novo obrazilo *-eškom* (mak. *-eškum* ali *-ečkum*), ki je danes zelo razširjeno in živo v bolgarščini. Število prislovov z or. obrazilom *-om* je v slovenščini precej omejeno, pri tem pa so primeri tipa *nocoj*, *zmeraj* (poleg *zmerom*) zelo redki. Pred drugimi slovanskimi jeziki pa se slovenščina odlikuje s tem, da se je v njej zelo razširilo obrazilo *-oma*.

Kratice

- B A. Belić, Savremeni srpskohrvatski književni jezik, Beograd, 1948.
 Č Sava Čukalov, Bălgarsko-ruski rečnik, Sofija, 1960.
 K J. Kotnik, Slovensko-ruski slovar, Ljubljana, 1950.
 Kep K. Kepeski, Gramatika na makedonskiot literaturnen jazik, Skopje, 1985.
 KKG Russko-beloruskij slovar' pod redakcij J. Kolasa, K. Krapivy, P. Glebki, Moskva, 1953.
 Kon B. Koneski, Gramatika na makedonskiot literaturnen jazik, Skopje, 1954.
 M Morfológia slovenského jazyka, Bratislava, 1960.
 O S. I. Ožegov, Slovar' russkogo jazyka, Moskva, 1961.
 Ob Obraten rečnik na bălgarskija ezik, Sofija, 1975.
 Pr J. Pretnar, Rusko-slovenski slovar, Ljubljana, 1947.
 R Rečnik na makedonskiot jazik I, II, III.
 RSKJ Rečnik srpskohrvatskog književnog jezika, Novi Sad, 1973.
 S L. I. Pirogova, B. Orožen, J. Sever, Rusko-slovenski učni slovar, Ljubljana, 1977.
 Šw B. Šwjela, Deutsch-niedersorbisches Taschenwörterbuch, Bautzen, 1953.
 T I. I. Tolstoj, Serbskohorvatsko-russkij slovar', Moskva, 1957.
 Tr K. K. Trofimovič, Verhnelužicko-russkij slovar', Baucen, 1974.

РЕЗЮМЕ

Наречия, восходящие к формам падежей – без предлога или с предлогом – представляют собой довольно распространенный тип наречий именного происхождения. Среди наречий этого типа особо выделяются образования, восходящие к форме творительного падежа, которые в части славянских языков приобрели значительное распространение.

Как известно, окончания творительного падежа в старославянском языке были в полной зависимости от иевр. основ, ср.: *-ъмь* (*-ьмь*), *-ojq* (*-ejq*), *-ьjq*, *-у*, *-амі*, *-ьми*. Упомянутые окончания оставили след в наречиях, в большей или меньшей степени, во всех славянских языках. Существующее деление славянских языков на три группы: восточнославянскую, западнославянскую и южнославянскую в основном находит свое оправдание и в отношении наречий с окончанием творительного падежа.

Для восточнославянских языков характерным является как само распространение и продуктивность данного типа наречий, так и последовательное разграничение имевшихся основ. Полного совпадения в отношении распространения упомянутого типа наречий между отдельными восточнославянскими языками все же нет.

Общей чертой для западнославянских языков следует считать факт, что окончания других падежей в функции наречия для них более типичны, чем окончание творительного падежа. Эта особенность наиболее последовательно проведена в лужицкосербских языках, где наречий, восходящих к форме творительного падежа, меньше всего.

Для южнославянских языков в отношении рассматриваемого типа наречий характерным является то, что окончание *-ом* распространилось за счет других окончаний творительного падежа и вообще стало общим окончанием данного типа наречий. Однако в отдельных южнославянских языках данный тип наречий своеобразно отразился. Наиболее распространенным и продуктивным он является в сербскохорватском языке. Особенностью словенского языка является выделение окончания двойственного числа *-ома*, при помощи которого образовано большое число наречий.